

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
PCPR w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 44, 87-200 Wąbrzeźno.**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016r., poz. 1764) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 2, 3, 8, 13,15, 21 i 23 lutego 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ich ocena

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie (zwane dalej Centrum lub PCPR) działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XIV/68/2016 Rady Powiatu Wąbrzeskiego z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu PCPR w Wąbrzeźnie.

Zarządzeniem Nr 17/2011 Starosty Wąbrzeskiego z dnia 13 października 2011 r. wyznaczono PCPR organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

PCPR posiada Regulamin Organizacyjny przyjęty Uchwałą Nr 66/93/2016 Zarządu Powiatu w Wąbrzeźnie z dnia 7 kwietnia 2016 r., określający między innymi zasady funkcjonowania, szczegółową organizację Centrum oraz procedurę rozpatrywania skarg i wniosków.

Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697) zwanej dalej ustawą, w przypadku gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W tym przypadku utworzono *Zespół do spraw pieczy zastępczej*, a jego zadania zostały sformułowane w § 23 ust. 2 regulaminu organizacyjnego.

Dyrektorem PCPR w Wąbrzeźnie jest pani ██████████, którą Starosta Wąbrzeski powołał na stanowisko z dniem 1 lipca 1999 r.

W dniu 19 września 2014 r. Starosta upoważnił panią ██████████ do realizacji zadań powiatu i starosty z zakresu pieczy zastępczej, w szczególności do prowadzenia rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej, do zawierania umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz do wydawania decyzji w sprawach indywidualnych dotyczących świadczeń.

Dodatkowo Starosta Wąbrzeski w dniu 25 września 2014 r. upoważnił starszego inspektora panią ██████████ do wydawania decyzji w sprawach indywidualnych dotyczących świadczeń podczas nieobecności Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

II. Zatrudnienie w PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia niżej wymienionych pracowników merytorycznych.

L.p.	Nazwisko i imię	Obecnie zajmowane stanowisko
1.		Dyrektor PCPR
Zespół do spraw pieczy zastępczej		
2.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej
3.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej
4.		Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej
5.		Pracownik socjalny

6.		Specjalista pracy socjalnej
7.		Psycholog zatrudniona na umowę zlecenie
Pozostali pracownicy PCPR		
8.		Starszy inspektor
9.		Podinspektor
10.		Starszy inspektor
11.		Aspirant pracy socjalnej
12.		Pracownik socjalny

Ponadto trzy pracownice pozostają obecnie na urloпах rodzicielskich. Szczegółowej analizie poddano dokumentację kadrową koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i na tej podstawie ustalono spełnianie przez ww. pracowników wymagań określonych w art. 78 ust. 1 oraz 79 ust. 3 i 4 ustawy.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Zgodnie z art.182 ust. 5 ustawy, Dyrektor PCPR w Wąbrzeźnie składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności. Sprawozdanie za 2015 rok zawiera dane na temat realizacji zadań własnych PCPR z obszaru systemu pieczy zastępczej, a także zadań organizatora pieczy zastępczej oraz zawiera zestawienie potrzeb w tym zakresie.

Uchwałą Rady Powiatu w Wąbrzeźnie Nr VIII/42/2015 z 30 czerwca 2015 r. przyjęty został do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017.

Program zawiera charakterystykę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z odniesieniem do lat ubiegłych. Wytyczony został w nim cel główny oraz cele szczegółowe, określone zostali realizatorzy programu, a także wymienione zostały wskaźniki osiągnięcia celu. Program określa limit rodzin zastępczych zawodowych na poszczególne lata. Powyższy Program opracowany został na podstawie zestawienia potrzeb przekazanych w sprawozdaniu oraz zawiera informacje na temat osiągnięcia celów wyszczególnionych w poprzednim programie.

Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest monitorowana poprzez zbieranie danych dotyczących zrealizowanych zadań, raz w roku po okresie sprawozdawczym. Aktualny monitoring za rok 2015 zawiera m.in. określenie celu szczegółowego, główne efekty, przyczyny odchyłeń oraz propozycje działań naprawczych.

Po skończonym okresie trwania programu opracowany zostaje raport ewaluacyjny Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej, zawierający analizę SWOT w zakresie określania warunków do rozwoju pieczy zastępczej oraz pozwalający na wytyczenie kierunków działań na lata następne.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu warunków zawartych w art. 37 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. Na dzień 31 grudnia 2015 r. we wszystkich rodzinach zastępczych na terenie powiatu wąbrzeskiego było 19 takich osób, a według stanu na 8 stycznia 2017 r. było ich 14.

Wyłącznie pełnoletni wychowankowie przebywali w 13 rodzinach zastępczych.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora PCPR rodziny, w których przebywają wyłącznie wychowankowie pełnoletni, ujmowane są w rejestrze danych, o którym mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny, ale PCPR jako Organizator pieczy zastępczej w powiecie wąbrzeskim, nie zapewnia im wsparcia koordynatora i nie dokonuje oceny, o której mowa w art.128 pkt 2 ustawy.

Zespół kontrolujący, na podstawie losowo wybranych teczek pełnoletnich wychowanków, dokonał analizy dokumentacji, dotyczącej przygotowania i prowadzenia procesu usamodzielniania w rodzinach zastępczych na terenie powiatu. W dokumentacji znajdowały się: pisemne wskazanie przez wychowanka opiekuna swojego usamodzielniania, zgoda opiekuna na pełnienie funkcji (art. 145 ust. 2

ustawy o wspieraniu rodziny), „Oświadczenie” wychowanka o pozostaniu w rodzinie zastępczej po osiągnięciu pełnoletności i akceptacja rodziny zastępczej (art. 37 ust.2 ww. ustawy), indywidualny program usamodzielnienia opisany w art. 145 ust. 1 oraz „Informacje niezbędne do ustalenia wysokości świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie”. Kontrolowana dokumentacja przygotowywana i prowadzona była zgodnie z terminami wyznaczonymi ustawą, przy czym w jednym przypadku termin określony w art. 145 ust. 2, a dotyczący wskazania opiekuna usamodzielnienia, nie mógł być dotrzymany ze względu na umieszczenie w pieczy osoby, która pełnoletność osiągnęła wcześniej.

Z rodzinami zastępczymi, pełniącymi swoją funkcję wyłącznie wobec osób pełnoletnich, pozostawał w nieregularnym kontakcie koordynator, który wspierał środowisko przed pełnoletnością wychowanka oraz pracownik socjalny Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej przy PCPR. Czynności dokumentowano, wypełniając „Kartę pracy socjalnej w rodzinie zastępczej/biologicznej/ z pełnoletnimi wychowankami”. Działania uznano za realizację zadania z art.77 ust. 3 pkt 6 ustawy.

PCPR, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu wąbrzeskiego, współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu, realizując zadania na rzecz przysposobienie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W roku 2015 Centrum nie zgłosiło do Ośrodka żadnego dziecka, natomiast w 2016 zgłoszono sześcioro dzieci. W przypadku jednego dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego na terenie powiatu wąbrzeskiego, zgłoszenie dokonane zostało przez PCPR w Radziejowie (powiat pochodzenia dziecka). Czwooro spośród zgłoszonych dzieci nie zastało zakwalifikowanych do przysposobienia ze względu na brak zgody opiekunów prawnych, dwoje zostało przysposobionych, a wobec jednego procedura adopcyjna w okresie kontroli nadal trwała.

PCPR w Wąbrzeźnie, kompletując dokumentację dla Ośrodka Adopcyjnego, w tym opinie, o których mowa w art. 139a ust. 1, nie dokonywało diagnozy psychofizycznej dziecka. We wzajemnej korespondencji instytucji Centrum wyjaśniało, że był to wynik braku zatrudnienia w PCPR psychologa, który mógłby przygotować diagnozę.

W powiecie praktykowano, że po wydaniu przez sąd postanowienia o osobistej styczności dziecka z kandydatami na rodziców adopcyjnych w miejscu ich zamieszkania, Ośrodek Adopcyjny informował rodziców zastępczych o ustalonym terminie i następowało faktyczne powierzenie dziecka osobom wskazanym przez sąd. Potwierdzano to oświadczeniem rodzica zastępczego i kandydatów na rodziców adopcyjnych, a Organizator przygotowywał „Sprawozdanie z zakończenia realizacji planu pomocy dziecku”

Instytucjonalna forma pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą powiat wąbrzeski nie prowadził placówek, realizujących pieczę zastępczą w formie instytucjonalnej.

W roku 2015 w placówkach poza powiatem przebywało 19 dzieci z powiatu wąbrzeskiego, a w okresie kontroli było ich 10. W sprawie przyjęcia dzieci oraz warunków ich pobytu i wysokości wydatków na ich utrzymanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza własnym powiatem, działając na podstawie art.191 ust. 5 i art.196 ustawy o wspieraniu rodziny, w roku 2015 powiat wąbrzeski podpisał dwa „Porozumienia”. W roku 2016 w tej samej sprawie zostały podpisane trzy „Porozumienia”.

Rodzinną pieczę zastępczą

Podczas kontroli stwierdzono, że według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. na terenie powiatu wąbrzeskiego funkcjonowały następujące rodziny zastępcze:

- 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego dla 1 dziecka z własnego powiatu,
- 12 rodzin zastępczych niezawodowych dla 19 dzieci (w tym 11 z powiatu wąbrzeskiego),
- 35 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 53 dzieci, z czego 3 pochodziło spoza powiatu.

W sprawie zapewnienia pieczy dzieciom z innych powiatów, w rodzinach zastępczych powiatu wąbrzeskiego, w roku 2015 podpisano 2 porozumienia. W tym samym czasie, na podstawie 12 porozumień, w pieczy zastępczej w innych powiatach przebywało 15 dzieci z powiatu wąbrzeskiego.

Według podanego stanu na dzień 8 stycznia 2017 roku, w powiecie wąbrzeskim nadal funkcjonowała 1 rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego, która opiekowała się 3 dziećmi, w tym 2 spoza terenu własnego powiatu. W 13 rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało wówczas 17 dzieci (9 z powiatu wąbrzeskiego), a 33 rodziny spokrewnione opiekowały się 43 dziećmi

z terenu powiatu i 3 spoza. Na temat objęcia pieczą zastępczą dzieci z innych powiatów podpisano w 2016 roku 3 porozumienia, podczas gdy nadal obowiązywało 12 porozumień z roku 2015, w sprawie pieczy nad 15 własnych dzieci, przebywających w rodzinach na terenie innych powiatów niż wąbrzeski.

W roku 2015 na terenie powiatu wąbrzeskiego powstały 4 rodziny zastępcze, z których 2 niezawodowe zaopiekowały się 2 dziećmi, a 2 spokrewnione przyjęły 4 dzieci. W tym samym roku przestała funkcjonować 1 rodzina spokrewniona, co spowodowane było śmiercią jednego z rodziców i rezygnacją z pełnienia funkcji przez drugiego.

W 2016 roku utworzono 3 rodziny zastępcze. Dla 2 wychowanków powstały 2 rodziny spokrewnione, a dla 1 rodzina niezawodowa. W analizowanym okresie rozwiązaniu uległy 4 rodziny zastępcze spokrewnione, przy czym 2 rodziny na skutek tego, że opuścili je pełnoletni wychowankowie, a 2 przestały funkcjonować po tym, jak prawo do opieki nad dziećmi przywrócono rodzicom biologicznym.

Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do prowadzenia rejestru danych, o których mowa w ust.1 ww. artykułu. Na podstawie Upoważnienia Starosty Wąbrzeskiego OR.077.12.2014 z dnia 19 września 2014 r., Dyrektor PCPR w Wąbrzeźnie prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Rejestr zawiera wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest regularnie aktualizowany, a dane zgodnie z art.46 ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny, przekazywane są do właściwego sądu.

Dokumentacja, gromadzona dla rodzin zastępczych z terenu powiatu wąbrzeskiego, znajdowała się dla każdej z nich w 5 teczkach. W pierwszej umieszczano dokumenty rodziców zastępczych z okresu, kiedy nie spełniali wymogów formalnych do wykonywania funkcji rodziny zastępczej i znajdowała się ona w segregatorze zatytułowanym „Kandydaci na rodziny zastępcze”.

Kontrolujący dokonali analizy dokumentów wszystkich rodzin (6 teczek) kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2015 i 2016. W wyniku czynności stwierdzono, że 2 rodziny, których dokumentacja gromadzona była w teczkach pod numerami 1/2016 i 2/2016, nie spełniały warunków określonych w art. 42 odpowiednio ust.1 pkt 5 lit.b oraz ust.2 ustawy i prawidłowo procedura wobec nich została przerwana. W teźce pod numerem 3/2016 brakowało natomiast opinii psychologicznej na temat posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przez kandydatów, która to opinia jest jednym z koniecznych warunków (art. 42 ust.1 w pkt 5 lit. b. ustawy). Pozostałe 3 teźki zawierały komplety obowiązkowych dokumentów dla osób ubiegających się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

W drugiej teźce PCPR umieszczało Decyzje administracyjne, dotyczące rodziny, a teźki wszystkich rodzin stanowiły osobny segregator.

Kolejna teźka była zatytułowana „Teźka pracy koordynatora” i zawierała Karty czynności koordynatora, które prowadzone były osobno dla każdego dziecka z rodziny.

Oceny rodziny zastępczej gromadzono w osobnej teźce, składanej w segregatorze, zawierającym takie teźki dla wszystkich rodzin.

W ostatniej teźce, opisanej imiennie dla każdego dziecka, umieszczano na bieżąco dokumenty dotyczące dziecka i rodziców po zakwalifikowaniu ich na rodziców zastępczych, w tym: dotyczące sytuacji prawnej, zdrowotnej, aktualnej oceny sytuacji życiowej dziecka, kontaktów Organizatora z ośrodkiem pomocy społecznej, szkołą, sądem a także wnioski rodziców i kserokopie Decyzji PCPR w sprawach finansowych oraz zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne, dotyczące predyspozycji i motywacji rodziców do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Podczas kontroli dokonano analizy pod względem zgodności z wybranymi artykułami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawartość teczek 8 rodzin spokrewnionych, 10 rodzin niezawodowych i 1 rodziny zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

W badanej dokumentacji wszystkich 8 rodzin zastępczych spokrewnionych brak było opinii psychologicznych rodziców z art. 42 ust. 1 pkt 5, lit. b, w czterech przypadkach brakowało

zaświadczenia lekarskiego o ich stanie zdrowia, czego wymaga ww. art., ust. i pkt w lit. a oraz w kolejnych czterech nie było informacji na temat spełniania pozostałych warunków, wymienionych w art. 42 ust. 1. W żadnej teczce nie było także diagnozy psychofizycznej dziecka, której wymaga art. 38a ust.1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny.

We wszystkich kontrolowanych teczkach były świadectwa ukończenia przez rodziców szkolenia, uprawniającego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej. Znajdowały się także dokumenty na temat terminowego dokonywania oceny sytuacji dziecka i informowania właściwego sądu o jej całokształcie zgodnie z art. 47 ust. 5, a także, o ocenach rodziny na podstawie art.128 pkt 2 z dochowaniem terminów z art. 134 ustawy. Teczki zawierały również „Plan pomocy dziecku”. W kontrolowanej dokumentacji „Plany ...” nie były sporządzane niezwłocznie po przyjęciu dziecka, zadania i terminy ich realizacji były zbyt ogólne i nie nanoszono w nich zmian, wynikających z bieżących i okresowych modyfikacji. Z przeprowadzonej rozmowy z pracownikami PCPR wynikało, że także „Plany ...”, dla podopiecznych, przebywających w rodzinach niezawodowych i zawodowej rodzinie zastępczej, przygotowywane są według tego samego wzoru, a zatem uwagi dotyczą będą dokumentów.

Podczas kontroli udzielono instruktażu w zakresie sporządzania dokładniejszych planów pomocy dziecku oraz dokumentowania ich modyfikacji.

Teczki rodzin zastępczych niezawodowych zawierały zgody rodziców na umieszczenie dziecka, zaświadczenia kwalifikacyjne rodziców do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, ich aktualne opinie psychologiczne, zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia i dokumentację potwierdzającą terminowe dokonywanie przez Organizatora oceny rodziny oraz oceny dziecka i informowanie sądu o jej wynikach.

W żadnej teczce nie było diagnozy psychofizycznej dziecka, wymaganej przepisem art.38a ust.1 pkt 7 ustawy. Inspektorzy zwrócili także uwagę i w rozmowie z Dyrektorem poinstruowali, że dokumenty zawierające potwierdzenie działań (np. „Okresowa ocena dziecka”) muszą być datowane, a w sprawach dotyczących rodziny, w tym np. wniosków czy zgód, wymagane są podpisy obojga rodziców zastępczych.

Podczas kontroli stwierdzono, że w okresie podlegającym sprawdzeniu, jedna z rodzin zastępczych niezawodowych wraz z małoletnim dzieckiem czasowo przebywała poza granicami Polski. Z dokumentów wynika, że biologiczni rodzice dziewczynki w lutym 2016 roku zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, a w marcu tego roku jej opiekunem prawnym sąd ustanowił dotychczasową matkę zastępczą.

W kwietniu 2016 roku rodzic zastępczy i jednocześnie opiekun prawny złożyła w PCPR „Oświadczenie” o zamiarze czasowego wyjazdu wraz z małoletnią podopieczną do Irlandii.

Tego samego dnia pracownik socjalny Centrum skontaktował się z sądem, skąd uzyskał informację, że na ten wyjazd nie jest wymagana dodatkowa formalna zgoda. Z rozmowy sporządził notatkę.

Również w kwietniu, w związku z uregulowaną sytuacją prawną i możliwością podjęcia działań w kierunku przysposobienia dziecka, PCPR w Wąbrzeźnie przekazała do Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu niezbędną dokumentację oraz opinię na temat niezawodowej rodzinie zastępczej, sprawującej pieczę do tej pory, a także oświadczenie opiekuna prawnego o braku zgody na adopcję przez inne środowisko rodzinne i zgłoszeniu gotowości własnej rodziny do adoptowania dziewczynki.

W lipcu 2016 roku rodzina ponownie wyjechała za granicę, o czym informowała PCPR w Wąbrzeźnie.

Powiatowe Centrum, jako Organizator Pieczy Zastępczej na terenie powiatu wąbrzeskiego, dokonało opisu i oceny aktualnej sytuacji dziecka i rodziny (zgodnie z art.131 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny) w informacji przekazanej do sądu w lutym 2017 roku. W tej samej korespondencji PCPR poinformowało sąd także o tym, że w toku posiedzenia zespołu oceniającego sytuację dziecka, postanowiono wystąpić z wnioskiem do sądu o wyrażenie zgody na pobyt za granicą rodziców zastępczych wraz z małoletnią.

W ocenie zespołu kontrolującego podczas procesu przygotowania i umożliwienia czasowego sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem poza terytorium Polski, naruszono przepis art. 42 ust. 4.

Nie przeprowadzono procedury zawartej w art. 42 ust.5a i ust.6, nie uzyskano zgody sądu na wyjazd zagraniczny rodziny. Aktualnie podjęto decyzję o wszczęciu działań zgodnych z unormowaniem w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, PCPR wniosło do sądu o wydanie zgody na sprawowanie przez rodzinę pieczy poza terytorium Rzeczypospolitej, ale do dnia zakończenia kontroli w teczkach rodziny nie było dokumentów potwierdzających kierunkowe czynności.

Przygotowywanie i powierzanie przez Organizatora funkcji rodziny zastępczej niezawodowej w powiecie wąbrzeskim, kontrolujący przeanalizowali na podstawie dokumentacji rodziny, sprawującej opiekę nad małoletnią N.Ł.

W tezcze opiekunów jeszcze jako kandydatów znajdowały się wnioski rodziny do sądu w Brodnicy o ustanowienie jej rodziną zastępczą dla małoletniej N.Ł. i do PCPR w Wąbrzeźnie o wszczęcie procedury kwalifikacyjnej na rodzinę zastępczą niezawodową. Dalej umieszczono opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej każdego z rodziców, wypełniony „Kwestionariusz wywiadu w sprawie kwalifikowania osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”, informację PCPR dla kandydatów o wstępnej akceptacji, uprawniającej ich do odbycia szkolenia, o którym mowa w art. 44 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny oraz powiadomienie Sądu Rejonowego w Brodnicy o wpisaniu rodziny do rejestru rodzin, zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W ocenie zespołu kontrolującego rodzina w tym czasie nie spełniała jeszcze warunków, aby dokonywać jej wpisu do rejestru w myśl art. 46 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy. Organizator wstępnie zakwalifikował ją do pełnienia funkcji, ale ostateczna kwalifikacja i wpis mogą nastąpić dopiero po uzyskaniu przez kandydatów zaświadczenia kwalifikacyjnego, wydanego na podstawie art. 45 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wskazania w tym zakresie przekazano w rozmowie Dyrektorowi PCPR.

Kolejnymi dokumentami w analizowanej tezcze rodziny były zaświadczenia dla każdego z rodziców o realizacji 10 godzin praktyk, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 274, poz. 1620), świadectwa ukończenia szkolenia, prowadzonego według programu, zatwierdzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, oraz „Zaświadczenia kwalifikacyjne”, wydane przez Organizatora Pieczy Zastępczej z zachowaniem procedury zawartej w art. 45 ustawy o wspieraniu rodziny i odpowiadające wzorowi określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz.U. z 2011 r. Nr 272, poz. 1609). Ostatnim dokumentem w tym zbiorze była informacja PCPR w Wąbrzeźnie do sądu w Brodnicy o ukończeniu przez kandydatów szkolenia oraz o przesłaniu do sądu kopii zaświadczenia kwalifikacyjnego.

W drugiej tezcze, którą Organizator prowadził dla rodziny po uzyskaniu przez nią formalnej kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, znajdowało się między innymi potwierdzenie przekazania rodzinie części dokumentów dotyczących dziecka, „Plan pomocy dziecku”, protokoły z posiedzeń w sprawie oceny sytuacji dziecka, „Okresowa ocena dziecka” oraz informacje dla sądu, potwierdzające terminową realizację przez PCPR zapisów art. 47 ust. 5 i art.131 ust. 2. Znajdowało się też Postanowienie sądu o ustanowieniu rodziny, rodziną zastępczą niezawodową.

Kontrola teczek, zawierającej ocenę rodziny (art.128 pkt 2) potwierdziła, że PCPR jako Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Wąbrzeźnie, nałożone zadanie realizuje zgodnie z art. 132 i art. 133 oraz z zachowaniem terminu z art. 134 ustawy o wspieraniu rodziny.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu wąbrzeskiego działała jedna rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Środowisko rodzinne utworzono od dnia 16 lipca 2012 roku. W dokumentacji rodziny znajdowały się między innymi Zaświadczenia kwalifikacyjne rodziców do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego, aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologa (art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny).

Była także „Umowa zlecenie ...” między Starostą Wąbrzeskim a małżonkami, którym powierzono pełnienie funkcji rodziny zastępczej, zawarta w dniu 7 lipca 2016 roku.

„Umowa ...” posiadała wszystkie dane wymagane art. 54 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny, ale nie wskazano w niej małżonka, któremu przysługuje wynagrodzenie. Nie zrealizowano w ten sposób zapisu z art. 54 ust.6 ww. ustawy. O braku poinformowano Dyrektora PCPR, z którym uzgodniono dokonanie przez Powiat tematycznego Aneksu do „Umowy ...”.

Zgodnie z art.53 ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego w powiecie wąbrzeskim limit przekroczone dwukrotnie.

Na podstawie art. 57 ust.1a starosta na wniosek rodziny zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej zatrudnia, a na podstawie tego samego art. w ust. 2 starosta na wniosek rodziny może zatrudnić osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Na terenie powiatu wąbrzeskiego zatrudnienia osoby do pomocy rodzicom zastępczym, zgodnie z wymienionymi przepisami, dokonywano kilkakrotnie.

Z upoważnienia Starosty, po otrzymaniu opinii koordynatora rodzinnej pieczy i wniosku rodziny, „Umowę zlecenie” z osobą wskazaną przez rodzinę zastępczą podpisywała Dyktor PCPR. W późniejszej dokumentacji znajdowały się także „Miesięczne karty pracy”, prowadzone przez zatrudnioną osobę.

W okresie kontroli pod opieką rodziny znajdowało się 3 dzieci. Wszystkie przebywały dłużej niż 4 miesiące i wobec wszystkich trwały postępowania sądowe, mające unormować ich sytuację. Jedno przebywało w rodzinie od 22 września 2014 roku, umieszczone tymczasowym postanowieniem sądu, a obecnie jego pobyt w tej rodzinie uzasadnia trwające postępowanie w sprawie o pozbawienie matki władzy rodzicielskiej.

W dokumentacji znajduje się zgoda organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na przedłużenie pobytu dziecka do zakończenia postępowania sądowego, wymagana przepisem art. 58 ust. 4 ustawy.

W przypadku drugiego chłopca, przebywającego w rodzinie od 13 czerwca 2016 roku, pobyt przedłużono na podstawie ww. art. i ust. przywołanej ustawy do 8 miesięcy (tj. do 12 lutego 2017 r.), o czym poinformowano powiat, z którego chłopiec pochodzi i sąd.

Aktualnie PCPR w Wąbrzeźnie, realizując kolejną prośbę Organizatora pieczy na terenie powiatu pochodzenia chłopca, wyraziło zgodę na przedłużenie jego pobytu w dotychczasowej rodzinie zastępczej do czasu umieszczenia go w rodzinie zastępczej na terenie powiatu macierzystego lub do zakończenia postępowania sądowego w sprawie o uregulowania jego sytuacji prawnej.

W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego 12 września 2016 roku organizator umieścił także 15 letnią dziewczynkę. Sytuację, w jakiej PCPR było zmuszone podjąć taką decyzję i zamierzenia wobec podopiecznej w informacji pisemnej przedstawił pracownik socjalny.

Poza wymienionymi już wyżej dokumentami w teczkach rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego znajdowały się m.in. zgody rodziny (w myśl art. 36 ustawy) na przyjęcie dziecka, a także „Plany pomocy dziecku”, zaproszenia dla OPS-ów na posiedzenia w sprawie oceny sytuacji dzieci, prośby o pisemne opinie na temat rodzin biologicznych i możliwości powrotu dzieci do środowisk oraz inna korespondencja, np. w sprawie przedłużenia pobytu w rodzinie czy wniosek do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka.

Na podstawie analizowanej dokumentacji kontrolujący stwierdzili realizację przez Organizatora pieczy zastępczej art. 47 ust. 5 oraz art. 131 ust. 2 zgodnie z terminem określonym w ust.1 ww. art., zawartych w ustawie, a dotyczących informowania sądu o całokształcie sytuacji osobistej dziecka i przekazywania opinii na temat zasadności jego dalszego pobytu w pieczy zastępczej. Ocena sytuacji dziecka odbywała się zgodnie z celami, o których mowa w art.129 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą, na podstawie art.128 pkt 2 z przestrzeganiem terminu wyznaczonego w art. 134 ust. 2 oraz opisanego w art. 132 ustawy przedmiotu analiz, Organizator dokonał oceny rodziny zastępczej, opiniując ją pozytywnie z rekomendacją do kontynuowania umowy o pełnienie przez nią funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego.

Prawidłowe pełnienie przez tą rodzinę swoich funkcji potwierdzone zostało także w dwóch dokumentach, datowanych na okres objęty kontrolą, zatytułowanych „Protokół z czynności

sprawdzających/kontrolnych z funkcjonowania zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego”, stanowiących realizację zapisów o nadzorze i bieżącej kontroli, umieszczonych w umowie, podpisanej przez Starostę z rodziną o pełnienie funkcji rodziny zawodowej.

W latach 2015 i 2016 oraz 2017 roku do 1 lutego na terenie powiatu wąbrzeskiego nie funkcjonowały zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

V. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.

Kontrola wykazała, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art.128 pkt 1 ustawy, dokonywał ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wąbrzeskiego. W posiedzeniach zespołu uczestniczą głównie pracownicy Centrum oraz rodzice zastępczy. Ze względu na zatrudnienie psychologa na podstawie umowy zlecenie do innych celów, PCPR niekiedy wspiera się psychologiem z Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu, który nie zawsze posiada pełny zakres wiedzy na temat sytuacji omawianych dzieci.

W ocenie kontrolujących sytuacją pożądaną byłoby, gdyby w posiedzeniach zespołu uczestniczył psycholog, pracujący z daną rodziną, który byłby jednocześnie osobą zatrudnioną w Centrum. W tworzeniu oceny brane są pod uwagę opinie o rodzinie biologicznej nadesłane z Ośrodków Pomocy Społecznej lub opinie o zachowaniu ucznia ze szkoły. Rodzice biologiczni dzieci, pomimo zaproszenia nie stawiali się na posiedzenia zespołu..

Ustalono, że po omówieniu sytuacji dziecka Zespół sporządzał protokół z posiedzenia wraz z sformułowanymi wnioskami oraz podpisami członków.

Zgodnie z zapisem zawartym w art. 131 ust. 2 ustawy, organizator pieczy zastępczej na terenie powiatu po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, formułuje na piśmie opinię na temat zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu. Ustalono, że kontrolowana jednostka prawidłowo realizowała zapisy ustawy w tym zakresie. Ww. ocena była każdorazowo sporządzana w sposób jasny i rzeczowy z uwzględnieniem aktualnej sytuacji dziecka, jego potrzeb oraz sytuacji rodziców biologicznych. Zawarte były wnioski ustalone w toku posiedzenia, w tym o pozostawieniu małoletniego w dotychczasowej rodzinie zastępczej. W związku z tym, że ww. ocena zawierała wszystkie informacje dotyczące sytuacji dziecka, w tym również w zakresie sytuacji rodziców biologicznych, organ wypełniał prawidłowo zapis zawarty w art. 47 ust. 5 ustawy. Wszystkie opinie były przekazywane do sądu terminowo.

VI. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

PCPR w Wąbrzeźnie promuje ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez podejmowane działania i inicjatywy w tym zakresie. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, realizując zapisy art. 180 pkt 4, na terenie powiatu wąbrzeskiego aktywne zaangażowanie w promowaniu rodzicielstwa zastępczego prowadzone jest pod nazwą „Być z rodziną”. W ramach tej inicjatywy zorganizowano w lutym 2015 r. bal karnawałowy dla 29 dzieci. Dodatkowo zorganizowano w sierpniu 2015 r. konkurs plastyczny dla 17 dzieci pod hasłem „Rodzina zastępcza na piątkę z plusem”. Ogłoszenie wyników konkursu i rozdanie nagród miało miejsce podczas zorganizowanego we wrześniu 2015 r. IV Integracyjnego Pikniku Rodzinnego. W ramach prowadzonej akcji dokonano zakupu koszulek typu t-shirt z napisem „Zostań Rodziną Zastępczą” dla pracowników i wolontariuszy biorących udział w spotkaniach promujących ideę rodzicielstwa zastępczego. Promocja pieczy zastępczej prowadzona była także podczas Dożynek Powiatowych. Podczas imprezy rozdawane były ulotki i plakaty, które również przekazane zostały do wszystkich ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu wąbrzeskiego. Pod koniec 2015 roku zorganizowano spotkanie Mikołajkowe dla 47 dzieci z rodzin zastępczych. Informacje o zorganizowanych imprezach zostały opublikowane w lokalnej prasie, natomiast reportaż nt. Pikniku rodzinnego ukazał się w lokalnej telewizji. Podobne działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego prowadzone były w 2016 roku. Wzorem roku ubiegłego zorganizowano w styczniu 2016 r. bal karnawałowy dla 25 dzieci z rodzin zastępczych. W lutym 2016 r. odbyła się wystawa prac konkursowych „Rodzina zastępcza na piątkę z plusem”. W czerwcu 2016 r. zorganizowano obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, w których wzięło udział 40 dzieci oraz 26 osób dorosłych. Uroczystość była formą podziękowania osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu, za codzienny trud i poświęcenie, który wkładają w wychowywanie dzieci pozostającym pod ich opieką. Impreza została sfinansowana ze środków Fundacji Ernst & Young. Fundacja ta dodatkowo

przekazała 20 wyprawek szkolnych. Wzorem lat ubiegłych promowano pieczę zastępczą w lokalnej prasie, poprzez rozdawanie ulotek i przekazywanie informacji oraz reportaże w lokalnej telewizji. Ponadto zorganizowano konkurs fotograficzny dla dzieci „Wakacje w obiektywie. Rodzina i ja”, który rozstrzygnięty został podczas V Integracyjnego Pikniku we wrześniu 2016 r.

W grudniu 2016 r. zorganizowano Mikołajki dla 50 dzieci oraz 24 osób dorosłych.

Dodatkowo na tablicach ogłoszeń w PCPR w Wąbrzeźnie umieszczone są informacje dotyczące całorocznego naboru kandydatów na rodziny zastępcze. W siedzibie Centrum dostępne są również ulotki i plakaty promujące ww. ideę.

VII. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W ramach realizacji zapisu art. 180 pkt 6 ustawy, organizator pieczy zastępczej w 2015 r. zorganizował szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego dla 12 osób, w tym 3 rodzin niezawodowych oraz 5 rodzin spokrewnionych.

Dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z terenu powiatu wąbrzeskiego w 2016 roku PCPR nie zorganizowało żadnego szkolenia z uwagi na małą liczbę kandydatów. W grudniu 2016 roku powstały 2 rodziny zastępcze spokrewnione, które zostały przygotowane indywidualnie w zakresie potrzeb dziecka i rodziny. Zgodnie z art. 51 wyżej przywołanej ustawy, zawodowa rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji. W myśl art. 76 ust. 4 pkt 5 zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka takich szkoleń należy do zadań organizatora pieczy zastępczej. Jak wynika z informacji uzyskanych od Dyrektora Centrum, w 2015 roku nie przeprowadzono szkoleń podnoszących kwalifikacje rodzin zastępczych. W 2016 roku w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowano wykład dla rodzin zastępczych, który poprowadzony był przez psychiatrę dzieci i młodzieży. W wykładzie wzięło udział 26 osób. Dodatkowo 1 rodzina wzięła udział w konferencji pn. „Kocham nie upijam”, zorganizowanej w Toruniu w dniu 13 września 2016 r.

VIII. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, rodzin pomocowych, specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Zespół kontrolerów ustalił, że Centrum nie podejmuje działań na rzecz realizacji zadania wynikającego z zapisu zawartego w art. 180 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny, ponieważ, pomimo możliwości, w roku 2015 i 2016 na terenie powiatu wąbrzeskiego nie funkcjonowała żadna grupa wsparcia. Jak wynika z informacji uzyskanych od dyrektora Centrum istnieje możliwość prowadzenia takiej grupy w ramach zawartego porozumienia ze Stowarzyszeniem Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” z Grudziądza. Rodziny zastępcze z powiatu wąbrzeskiego mają możliwość korzystania z Poradni Rodzina – Specjalistyczna Pomoc dla Dzieci i Młodzieży Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w ramach której udzielana jest pomoc specjalistyczna dla dzieci i młodzieży z problemami uzależnień i z zaburzeniami zachowania oraz FAS.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu wąbrzeskiego rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe miały możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego w formie porad psychologa dyżurującego w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w wymiarze 4 godzin w miesiącu. W 2015 roku żadna rodzina nie skorzystała z tego rodzaju wsparcia, natomiast w 2016 roku odnotowano 8 porad dla 4 rodzin zastępczych. W ocenie kontrolujących działania te stanowią bardzo mały procent wsparcia dla rodzin zastępczych, natomiast wymiar godzinowy w postaci 4 godzin w miesiącu jest także niewystarczający. Jak ustalono dodatkowo w przypadku pojawiających się trudności w jakiegokolwiek rodzinie zastępczej, w zależności od ich stopnia i rodzaju, rodziny mają możliwość uzyskania dodatkowego wsparcia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przez zatrudnionych tam specjalistów min. terapeuty rodzinnego, mediatora, psychologa, psychiatrę i radcy prawnego. PCPR w Wąbrzeźnie nie określiło jednak skali udzielonego wsparcia rodzinom zastępczym przez ww. placówkę.

IX. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, na terenie powiatu wąbrzeskiego nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

X. Działalność i zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniał 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ramach zadaniowego czasu pracy, z czego jedna osoba zatrudniona była na zastępstwo do czasu powrotu pracownika.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni są na umowę o pracę na czas określony, która jest sukcesywnie odnawiana.

Zespół kontrolujący ustalił, że zatrudnieni koordynatorzy posiadają wykształcenie zgodne z obowiązującymi przepisami, zawartymi w art. 78 ustawy. Akta osobowe zawierały stosowne oświadczenia w zakresie wymogów art. 78 ust. 1 pkt 2, 3 i 4. Zakres obowiązków został wskazany w umowie zawartej pomiędzy PCPR, a osobą zatrudnioną na stanowisku koordynatora. Ponadto ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej spełniają warunki określone w art. 79 ust 3 i 4 ustawy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą, podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną lub dziećmi poprzez samokształcenie oraz biorąc udział w szkoleniach.

Analiza dokumentacji prowadzonej przez koordynatora potwierdza realizację zadań wynikających z art. 77 ust. 1, ust.1a i ust. 2 ustawy.

Ponadto ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej realizują zapisy zawarte w art. 77 ust.3 pkt. 2 w zakresie współpracy z rodzinami zastępczymi oraz asystentami rodzin lub w przypadku ich nie przydzielenia z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Pozostałe zadania koordynatora zawarte w art. 77 ust. 3 pkt 1-7 realizowane są zgodnie z ustawą.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z obowiązującym zapisem art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny stwierdzono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej mieli pod opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Przy czym PCPR w Wąbrzeźnie pracuje według zasady, że każda rodzina objęta jest wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy oraz pracownika socjalnego.

W każdym roku koordynator sporządza, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny, sprawozdanie z efektów pracy za dany rok, które przedkłada organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej. Organizator pieczy dokonuje na podstawie sprawozdania oceny efektów pracy koordynatora.

Zgodnie z zapisem art. 77 ust. 4 ustawy, który stanowi, że koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka stwierdzono, że sytuacja nie wykazuje nieprawidłowości w tym zakresie. Ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy nie łączą swojej pracy z pracą pracownika socjalnego, nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat określonych w art. 79 ust. 3 i 4 ustawy.

XI. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

PCPR po otrzymaniu postanowienia sądu o utworzeniu rodziny zastępczej podejmowało działania mające na celu ich finansowe wsparcie. Zgodnie z art. 80 ust.1 pkt 1, 2 ustawy o wspieraniu rodziny, Centrum udzielało rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 660 zł miesięcznie w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka 1000 zł miesięcznie.

Ponadto na wniosek rodziny zastępczej, zgodnie z art. 88 ust.1 ww. ustawy, PCPR przyznawało świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 81 i 83 ustawy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 kwietnia 2016 r. przepisami znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny, wprowadzonymi ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia

na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”.

PCPR w Wąbrzeźnie wypłaciło w 2016 r. dodatek wychowawczy 39 rodzinom dla 60 dzieci na łączną kwotę 242.571,00 zł.

W 2015 r. na terenie powiatu wąbrzeskiego funkcjonowało 49 rodzin zastępczych, w których przebywało 79 dzieci (36 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 54 dzieci, 12 rodzin zastępczych niezawodowych dla 19 dzieci oraz 1 rodzina zawodowa – w formie pogotowia rodzinnego dla 6 dzieci).

Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej dla tych rodzin wraz z jednorazowym świadczeniem pieniężnym na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, dofinansowaniem do wypoczynku poza miejscem zamieszkania, pokryciem wydatków na zdarzenie losowe oraz dodatkiem na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego w 2015 r. wyniosła 723.298.75 zł.

W 2015 roku sfinansowano pobyt 15 wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na łączną kwotę 228.980.14 zł. Na utrzymanie 13 wychowanków pochodzących z innych powiatów, powiat wąbrzeski otrzymał zwrot w wysokości 138.188,93 zł. W 2015 r. na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla 10 wychowanków wydankowano kwotę 44.041,93 zł. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 5 wychowanków w kwocie 19.500,0 zł, natomiast z pomocy na zagospodarowanie w wysokości 7.166,00 zł skorzystały 2 osoby. Centrum w 2015 r. nie udzieliło pomocy na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Przyznano natomiast pomoc na przeprowadzenie niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego dla 3 rodzin zastępczych zawodowych w kwocie 4.000,00 zł.

Do końca 2016 r. PCPR w Wąbrzeźnie udzieliło pomocy finansowej 49 rodzinom zastępczym, w których przebywało 80 dzieci (35 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 53 dzieci, 13 rodzin zastępczych niezawodowych dla 21 dzieci, 1 rodzina zawodowa w formie pogotowia rodzinnego dla 6 dzieci). Kwota wypłacona tym rodzinom wynosiła 704.546,86 zł. Ze wskazanej kwoty sfinansowano pobyt 15 wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, w wysokości 227.615,46 zł. Natomiast zwrot za 16 wychowanków z innych powiatów wniósł 177.589,65 zł. Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w 2016 r. otrzymało 12 wychowanków w kwocie 46.755,71 zł, na usamodzielnienie dla 3 wychowanków w kwocie 8.250,00 zł oraz pomoc na zagospodarowanie przyznano dla 2 wychowanków w wysokości 3.000,00 zł. Dodatkowo Centrum przyznało pomoc dla 2 rodzin zastępczych zawodowych na przeprowadzenie niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w wysokości 1.206,10 zł.

XII. Wytaczanie powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny - po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Kierownik jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Jak wynika z analizy dokumentacji, Dyrektor PCPR w Wąbrzeźnie, podejmuje działania w tym zakresie. W 2015 r. skierowano 12 pozwów o alimenty dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pochodzących z powiatu wąbrzeskiego, z czego w 6 przypadkach zasądzone alimenty, w pozostałych rodzice zastępczy zrzekli się świadczeń. Centrum w 2016 roku skierowało 7 pozwów o ustalenie alimentów, z czego wszystkie zakończone pozytywnie.

XIII. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt

14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W okresie poddanym kontroli PCPR w Wąbrzeźnie z zachowaniem ustawowego terminu, sporządzało sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 roku - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 30 lipca 2015 r.,

- od 1 lipca 2015 roku do 31 grudnia 2015 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 1 lutego 2016 r.,(31 styczeń 2016 – niedziela),
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 28 lipca 2016 r.,
- od 1 lipca 2016 roku do 31 grudnia 2016 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 30 stycznia 2017 r.

XIV. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Starosta Wąbrzeski upoważnił w dniu 14 stycznia 2014 r. Dyrektora PCPR do zawarcia umowy z Rejestrem Dłużników ERIF BIG S.A. z siedzibą w Warszawie o udostępnianie informacji gospodarczych oraz do podejmowania wszelkich czynności związanych z wykonywaniem umowy, w szczególności do przekazywania i aktualizowania informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużnika z tytułu pieczy zastępczej.

Dotychczas PCPR nie skorzystało z usług biura, z uwagi na odstąpienia od ustalenia opłaty w całości za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zgodnie z Uchwałą Nr XVII/86/2012 Rady Powiatu w Wąbrzeźnie z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie określania szczegółowych warunków umarzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XV. Sprawowanie kontroli

Zarząd Powiatu Wąbrzeskiego, na podstawie art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny, sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Zarząd Powiatu może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Osobami upoważnionymi nie mogą być pracownicy kontrolowanych jednostek.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, Zarząd Powiatu w Wąbrzeźnie nie wydał upoważnienia do sprawowania kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzinami zastępczymi na podstawie art. 38b ust. 2. W roku 2015 i 2016 prowadzone jednak były czynności sprawdzająco – kontrolne z funkcjonowania rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego na podstawie upoważnienia Starosty Wąbrzeskiego.

Nieprawidłowością jest wydanie przez Starostę upoważnienia, na podstawie art.38b ustawy, gdyż zgodnie z wymienionym artykułem sprawowanie kontroli nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi należy do zadań Zarządu Powiatu.

Analiza zapisów art. 38b ust.1 i 2 ustawy wskazuje, na brak podstaw prawnych do wydania przez Starostę upoważnienia dla Dyrektora oraz pracowników socjalnych PCPR, do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, w zakresie wynikającym z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XVI. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust.1 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało rządowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy, w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015”. Dotacja dla powiatu wyniosła 25.181,00 zł. i pozwoliła przy współudziale środków własnych na zatrudnienie 2 koordynatorów. Sprawozdanie z wykorzystania dotacji zostało przekazane w terminie określonym umową - tj. w dniu 20 stycznia 2016 r.

W 2016 roku powiat korzystał również z dotacji w kwocie 25.308,00 zł. z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”, czego skutkiem było dofinansowanie wynagrodzenia dla 2 koordynatorów. Sprawozdanie z wykorzystania dotacji zostało przekazane w terminie określonym umową - tj. w dniu 23 stycznia 2017 r.

XVII. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

PCPR w okresie od stycznia 2015 roku do dnia kontroli nie finansowało pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy tj. cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

XVIII. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art.193 ust.1 pkt 1 ustawy, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust.1 i art. 81 – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Za ponoszenie opłaty rodzice odpowiadają solidarnie.

Zgodnie z art.194 ust. 2 ustawy, Rada Powiatu Wąbrzeskiego określiła w drodze Uchwały Nr XVII/86/2012 z dnia 22 marca 2012 r. szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie w drodze decyzji administracyjnych odstąpił od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, co jest zgodne z art.194 ust. 3.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

Działając w oparciu o art.197d ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydano odpowiednie do stwierdzonych uchybień zalecenia pokontrolne.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej